

Representantforslag 70 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande

Dokument 8:70 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om å opprette en gjeldsordning etter den britiske modellen the Consumer Credit Counselling Service (CCCS)

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er mange grunner til at mennesker får gjeldsproblemer. Samlivsbrudd, overdreven bruk av kredittkort, tap av arbeidsinntekt, sykdom, eller mer overgripende strukturelle forhold som for eksempel økt rente, kan føre til at enkelte får problemer med å betale gjelden sin. Å ikke være i stand til å betjene de løpende utgiftene vil kunne gi langvarige konsekvenser.

Nye tall fra Brønnøysundregistrene viser at det aldri har vært så mange som har vært underlagt gjeldsordningsloven som i 2010. Forslagsstillerne ser disse tallene som et signal om at flere nordmenn sliter med gjeld og opplever gjeldskrise. Forslagsstillerne mener det er behov for både forebyggende og avhjelpende virkemidler for å hindre at folk blir sittende fast i en uoverkommelig gjeld. Særlig vil forslagsstillerne peke på at det er viktig å gi veiledning om økonomi på et tidlig tidspunkt, før problemene blir for store og før man faller inn under gjeldsordningsloven.

Dagens ordning

I henhold til sosialtjenesteloven § 4-1 har alle rett til opplysning, råd og veiledning fra sosialtjenesten som kan løse eller forebygge sosiale problemer. Alle kommuner skal ha et tilfredsstillende tilbud om råd og veiledning til personer med økonomiske problemer. Det er likevel langt fra et godt nok tilbud i man-

ge kommuner og forslagsstillerne mener dagens tilbud om gjeldsrådgiving er mangelfull. Nav har i tillegg et nasjonalt lavterskeltilbud med en gjeldstelefon (800GJELD). Forslagsstillerne mener at intensjonene med denne gjeldstelefonordningen er bra, men at det ikke løser folks alvorlige gjeldsproblemer, fordi Navs gjeldstelefonordning i praksis fungerer som en henvisende instans til en ofte mangelfull kommunal rådgivingstjeneste. Mange kommuner har bare en liten stillingsprosent som skal ivareta rådgivingsplikten. Kommunene har ofte dårlig kapasitet og manglende kompetanse til å kunne utføre sine forpliktelser på en skikkelig måte.

I april 2009 stilte en av forslagsstillerne spørsmål til daværende statsråd Dag Terje Andersen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet om hva som har blitt gjort for å utvide kommunenes plikt til veiledning og bistand ved gjeldsproblemer, og for å gjøre ordningen bedre kjent. Svaret fra statsråden var at plikten for kommunene ikke er utvidet etter framleggelsen av innstillingen, men at en nasjonal arbeidsgruppe siden 2004 gradvis har trappet opp arbeidet med å legge til rette for utviklingen av økonomisk rådgiving i kommunene. Forslagsstillerne mener det hjelper lite med nasjonale arbeidsgrupper om det ikke fører til konkret handling for å bedre tilbudet til alle som av ulike grunner ikke klarer å betjene sine økonomiske forpliktelser.

Gjeldsordningsloven er en mulighet for mennesker med dyp og vedvarende gjeld til å komme seg ut av sine økonomiske forpliktelser. Vilåårene for å falle inn under loven er strenge og hjelper langt fra alle som har gjeldsproblemer. Forslagsstillerne mener mange kan få bedre hjelp før situasjonen utvikler seg så langt at man kommer inn under gjeldsordningsloven.

Forslagsstillerne mener derfor at det også er behov for en utenrettslig gjeldsordning for dem som har alvorlige gjeldsproblemer.

The Consumer Credit Counselling Service

The Consumer Credit Counselling Service (CCCS) er en frivillig britisk stiftelse som ble opprettet i 1993 etter en modell fra tilsvarende gjeldsrådgiving i USA. CCCS ble startet som et pilotprosjekt med svært begrensede økonomiske midler. Fra å være et pilotprosjekt med 14 ansatte er det nå en stiftelse med ca. 850 ansatte over hele Storbritannia. CCCS kan vise til svært gode resultater, og ordningen er gratis for skyldneren og finansieres ved at kreditorene normalt betaler 10 pst. av det innkomne beløp til stiftelsen. CCCS gir generell gjeldsrådgiving og lager individuelle nedbetalingsplaner. De opplyser om rettigheter og plikter, gir råd til privat budsjettering og gir praktisk bistand for å gi individer mulighet til å gjenvinne kontroll over egen økonomi. De som tar kontakt med CCCS, får raskt hjelp slik at ikke gjelden øker ytterligere.

Stiftelsens førstelinje består utelukkende av telefonkontakt med klienter, og mange får sine problemer løst allerede på dette nivået. For mennesker med mer omfattende gjeldsproblemer har stiftelsen en andrelinjetjeneste som gir grundigere råd og veiledning, bidrar med oppsetting av individuelle budsjettplaner, og gjennomgår ulike løsningsforlag, dvs. at stiftelsen i samarbeid med bruker skreddersyr en realistisk individuell gjeldsordning som både skyldner og kreditor kan akseptere. Kreditorer er svært for-

nøyde med ordningen som både ivaretar kreditors moralske og sosiale ansvar for sine kunder, og som sørger for at hele eller deler av det skyldige beløpet blir tilbakebetalt.

Forslagsstillerne mener at et tilbud som CCCS er et viktig forebyggende og avhjelpende tilbud som vil være et lønnsomt supplement til dagens ordning. I små kommuner er det vanskelig å ha personale med spisskompetanse på mange ulike felt, og en ordning etter modell fra CCCS vil være et nasjonalt tjenestetilbud uavhengig av kommunene. Forslagsstillerne mener det er viktig at det bevilges midler til drift i en oppstartsfase.

Forslagsstillerne mener at CCCS, hvor intensjonen er å være et gratis, upartisk og realistisk rådgivingstilbud utenfor offentlige ordninger og rettsapparatet, vil være et viktig supplement til andre gjeldsrådgivingstilbud og gjeldsordninger etter gjeldsordningsloven.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å legge til rette for oppretting av en utenrettslig gjeldsordning etter den britiske modellen The Consumer Credit Counselling Service (CCCS).

17. januar 2011